

**नेपाल सरकार**  
**सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय**  
**सिंहदरबार, काठमाण्डौं**

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) को व्यवस्था अनुसार अद्यावधिक र प्रकाशन: २०७१।४।१ देखि २०७१।६।३१ सम्म

(क) निकायको स्वरूप र प्रकृति  
सहकारी तथा गरिबी निवारण

(ख) निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदको मिति २०६९।१०।२।०५ को निर्णयानुसार नेपाल सरकार कार्य विभाजन (संसोधन सहित) नियमावली २०६६ स्विकृत भए अनुरूप सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको कार्य निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
२. सहकारी सङ्घ संस्थाको विकास, सुदृढिकरण र नियमन,
३. सहकारी र आर्थिक विकास,
४. सहकारीको प्रवर्द्धन र संरक्षण,
५. अन्तराष्ट्रिय सहकारी संगठनसम्बन्धी विषय,
६. अन्तराष्ट्रियस्तरमा सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन र विकास,
७. सहकारी बचत तथा ऋण लगानीसम्बन्धी विषय,
८. सहकारी र गरिबी निवारणसँग आवद्ध संघसंस्थाको अनुगमन, रेखदेख र नियमन,
९. सहकारी रकमको लगानी,
१०. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी विभिन्न निकायबाट सञ्चालित कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
११. सहकारी र गरिबी निवारणसँग सम्बन्धित अन्तर मन्त्रालयगत कार्यको समन्वय,
१२. सीमान्तकृत, विभिन्न वर्ग र समुदायमा रहेका गरिबको पहिचान,
१३. सहकारी र गरिबी निवारणका क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको प्रवर्द्धन, कामको समन्वय, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
१४. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण,
१५. सहकारीसम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि,
१६. सहकारी र गरिबी निवारणसम्बन्धी आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
१७. सहस्राब्दी विकास लक्ष्य (गरिबी निवारणसम्बन्धी),
१८. राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड,
१९. सहकारी संघ-संस्था ।

(ग) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण

क्र. सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	कुल कायम हुने दरबन्दी
१	सचिव	विशिष्ट			१
२	सह-सचिव	रा.प.प्र.	प्रशासन		२
३	उप-सचिव	रा.प.द्वि.	प्रशासन	सा.प्र.	६
४	उप-सचिव (कानून)	रा.प.द्वि.	न्याय	कानून	१
५	उप-सचिव (लेखा)	रा.प.द्वि.	प्रशासन	लेखा	१
६	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.द्वि...(प्रा.)	ने.आ.यो.तथा तथ्याङ्क	जनरल स्टा.	१
७	शाखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन	सा.प्र.	१०
८	लेखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन	लेखा	२
९	तथ्याङ्क अधिकृत	रा.प.तृ. (प्रा.)	ने.आ.यो.तथा तथ्याङ्क	जनरल स्टा.	
१०	अर्थ विज्ञ	रा.प.तृ. (प्रा.)	कृषि सेवा	ए.इ.मा.एण्ड स्टा	१
११	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृ. (प्रा.)	विविध		१
१२	नायव सुब्बा	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	११
१३	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	लेखा	२
१४	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्रथम	विविध		४
१५	खरिदार	रा.प.अनं.द्वि.	प्रशासन	सा.प्र.	३
१६	टाइपिष्ट	वेगअनुसार	प्रशासन	सा.प्र.	
१७	सह-लेखापाल	रा.प.अनं.द्वि.	प्रशासन	लेखा	१
१८	हुलका सवारी चालक	श्रणी विहिन	इन्ज	जन.मेकानिक	६
१९	कार्यालय सहयोगी	श्रणी विहिन	प्रशासन	सा.प्र.	९
	<b>जम्मा</b>				<b>६२</b>

**कर्मचारी विवरण**

क्र.सं.	पद	नाम	महाशाखा/शाखा	कार्यालय नं.	मोवाईल नं.
1=	सचिव	श्री श्रीधर गौतम		42118 60	98510952 00
2=	सह-सचिव	श्री सुरेश प्रधान	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	42000 58	98413997 52
3=	सह-सचिव	श्री खड्ग बहादुर राना	सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा	42117 81	

4=	उप-सचिव	श्री सानुकाजी देसार	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 57	98414586 03
5=	उप-सचिव	श्री विजुकुमार श्रेष्ठ	गरिवी निवारण शाखा	42117 90	98412231 66
6=	उप-सचिव	श्री चन्द्र बहादुर ठकुरी	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा	42004 20	98415131 15
7=	उप-सचिव	श्री बावुराम भुसाल	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	42119 06	98413536 83
8=	उप-सचिव ( तथ्याङ्क)	श्री शिवराज न्यौपाने	अनुगमन, मूल्यांकन तथा अनुसन्धान शाखा	42000 60	98414419 51
9=	शाखा अधिकृत	श्री रोशनी श्रेष्ठ	गरिवी निवारण शाखा	42000 80	98412826 80
10=	शाखा अधिकृत	श्री प्रभुनाथ राई	सचिवज्यूको सचिवालय	42118 60	98418144 36
11=	शाखा अधिकृत		सहकारी प्रवर्द्धन शाखा	42004 20	98414563 36
12=	शाखा अधिकृत	श्री हरि पौडेल	अनुगमन, मूल्यांकन तथा अनुसन्धान शाखा	42000 60	98414912 01
13=	शाखा अधिकृत	श्री लक्ष्मी नारायण बैद्य	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 90	98413951 33
14=	शाखा अधिकृत	श्री धृता कुमारी खत्री	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 90	98481744 59
15=	शाखा अधिकृत	श्री नारायण कार्की	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	42004 06	98497631 37
16=	शाखा अधिकृत	श्री गुणा राई	गरिवी निवारण शाखा	42000 80	98413605 21
17=	कम्प्यूटर अधिकृत	श्री सनत कुमार न्यौपाने	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	42004 06	98416154 80
18=	लेखा अधिकृत	श्री राजन न्यौपाने	आर्थिक प्रशासन शाखा	42115 76	98414344 07
19=	लेखा अधिकृत	श्री जगनाग पौडेल	आर्थिक प्रशासन शाखा	42115 76	
20=	लेखापाल	श्री गिरीराज रेग्मी	आर्थिक प्रशासन शाखा	42115 76	98413235 26
21=	ना.सु.	श्री अनुपमान उदास	गरिवी निवारण शाखा	42117 90	98080066 87
22=	ना.सु.	श्री कृष्णप्रसाद भुसाल	स्टोर	42116 37	98417098 97
23=	ना.सु.	श्री राधा एम.सी.	कानून शाखा		98413089

					75
24=	ना.सु.	श्री भोलानाथ भण्डारी	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा	42114 20	98415467 84
25=	ना.सु.	श्री राजेश कुमार लम्साळ	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	42000 58	98496979 62
26=	ना.सु.	श्री श्रीप्रसाद तिवारी	मा.मन्त्रीज्यूको सचिवालय	42000 55	98414912 08
27=	ना.सु.	श्री अमृता दुरा	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 90	98493626 95
28=	ना.सु.	श्री सूर्यकुमार श्रेष्ठ	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 90	
29=	ना.सु.	श्री	अनुगमन, मूल्यांकन तथा अनुसन्धान शाखा	42000 60	
30=	ना.सु.	श्री	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा	42004 06	
31=	खरिदार	श्री विरेन्द्र अधिकारी	दर्ता/चलानी		98412567 91
32=	खरिदार	श्री बाबुराम पौडेल	सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा	42117 81	98417735 80
33=	खरिदार	श्री हरि गोपाल डंगोल	सचिवज्यूको निजी सचिवालय	42118 60	98412483 18
34=	स.ले.पा.	श्री सुरेन्द्र पोखरेल	लेखा शाखा	42115 76	98496745 03
35=	क.अपरेटर ( करार)	श्री समीक्षा मिश्र	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 90	98417133 88
36=	क. अपरेटर( करार)	श्री प्रतिभा अधिकारी	योजना शाखा	42004 06	98430688 19
37=	क.अपरेटर( करार)	श्री महानन्द जोशी	लेखा/स्टोर	42116 37	98064856 20
38=	ह.स.चा.(करार)	श्री मिनू गोले	सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा		98411978 29
39=	ह.स.चा.(करार)	श्री सानुकान्छा श्रेष्ठ	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा		98437289 22
40=	ह.स.चा.(करार)	श्री रामकृष्ण मानन्धर	सचिवज्यूको सचिवालय		98436055 36
41=	ह.स.चा.(करार)	श्री	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा		
42=	ह.स.चा.(करार)	श्री चित्र बहादुर कार्की	योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा		98085685 90
43=	ह.स.चा.(करार)	श्री सानुकुमार	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास		

		देसर	शाखा		
44=	का. स.	श्री होम बहादुर बस्नेत	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	42000 58	98417817 14
45=	का. स.	श्री सविना डंगाल	दर्ता/चलानी		98418076 40
46=	का. स. (करार)	श्री अनु तामाङ	मा.मन्त्रीज्यूको सचिवालय	42000 55	98030515 69
47=	का. स. (करार)	श्री दिपा कार्की	सचिवज्यूको सचिवालय	42118 60	98417563 50
48=	का. स. (करार)	श्री किशोर भुजेल	योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा	42000 58	98602989 51
49=	का. स. (करार)	श्री कृष्ण बहादुर खत्री	दर्ता/चलानी		98186134 07
50=	का. स. (करार)	श्री शशिकला खत्री	प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा	42116 90	98494705 75
51=	का. स. (करार)	श्री विमला दुलाल	लेखा शाखा	42115 76	
52=	का. स. (करार)	श्री अनुसुईया पौडेल	सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा	42117 81	98410385 52

(घ) निकायबाट प्रदान गरिने सेवा

१. सहकारीको विकास तथा अनुगमन गर्ने ।
२. देशको गरिबीको अवस्था पहिचान गर्न सर्वेक्षण गर्ने ।
३. सहकारीको माध्यमबाट गरिबी निवारणमा सहयोग गर्ने ।

(ङ) सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

**महाशाखा तथा शाखाको कार्यविवरण**

**क) सहकारी तथा व्यवस्थापन महाशाखा**

- ❖ सहकारी र गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारण सम्बन्धी कानून, नियम तर्जुमा गर्ने,
- ❖ अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी संगठनसंग समन्वय र सम्पर्क गर्ने,
- ❖ जिन्सी प्रशासन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- ❖ कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कार्य,
- ❖ राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड सम्बन्धी कार्य गर्ने,

- ❖ सहकारी सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्य,
- ❖ निर्देशित अन्य कार्य ।

1= प्रशासन तथा जनशक्ति विकास शाखा

- आन्तरिक प्रशासन,
- कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी,
- स्वदेशी एवं वैदेशिक छात्रवृत्ति, तालिम आदि सम्बन्धी कार्य,
- तोकिएका अन्य कार्य ।

२. सहकारी प्रवर्द्धन शाखा

- सहकारी शिक्षा, सूचना र तालिम सम्बन्धी,
- सहकारी संघ संस्थाको प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धी,
- सहकारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- सरकार-सहकारी साभेदारी कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- सहकारी संघ संस्थाको सुशासन सम्बन्धी,
- पुराना संघ संस्था सम्बन्धी कार्य,
- तोकिएका अन्य कार्य ।

३. ऐन, नियम परामर्श शाखा

- सहकारी ऐन, नियम सम्बन्धी,
- सहकारी एवं गरिबी निवारण सम्बन्धी संघ संस्थाको मापदण्ड तर्जुमा गर्ने,
- मन्त्रालय सम्बद्ध ऐन नियमको तर्जुमा,
- तोकिएका अन्य कार्य ।

४. आर्थिक प्रशासन शाखा

- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी सम्पूर्ण काम,
- बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी काम,
- तोकिएका अन्य कार्य ।

ख) योजना तथा गरिबी निवारण महाशाखा

- ❖ सहकारी र गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने,
- ❖ सहकारी संघ संस्थाको विकास, सुदृढीकरण र नियमन गर्ने,
- ❖ सहकारीको प्रवर्द्धन र संरक्षण गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणसंग आवद्ध संघ संस्थाको अनुगमन, रेखदेख र नियमन गर्ने,

- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणसंग सम्बन्धित अन्तर मन्त्रालयगत कार्यको समन्वय गर्ने,
- ❖ सीमान्तकृत, विभिन्न वर्ग र समुदायमा रहेका गरिबको पहिचान गर्ने,
- ❖ सहकारी र गरिबी निवारणका क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको प्रवर्द्धन, कामको समन्वय, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने,
- ❖ सहस्राब्दी विकास लक्ष्य (गरिबी निवारण सम्बन्धी) हासिल गर्ने सम्बन्धी विषय
- ❖ सहकारी संघ संस्थाको अधावधिक विवरण तयार गर्ने,
- ❖ निर्देशित अन्य कार्य ।

#### १. योजना तथा नीति तर्जुमा शाखा

- सहकारी एवं गरिबी निवारण सम्बन्धी वार्षिक र अवधिक योजना तर्जुमा,
- सहकारी एवं गरिबी निवारण सम्बन्धी नीति निर्माण गर्ने,
- सहकारी संघ संस्थाहरूलाई संचालन तथा पूँजीगत अनुदान सहयोग सम्बन्धी,
- सहकारी एवं गरिबी निवारण सम्बन्धी क्षेत्रीय एवं अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसंगको सम्बन्ध,
- तोकिएका अन्य कार्य ।

#### २. गरिबी निवारण शाखा

- गरिबी निवारण कोष सम्बन्धी,
- गरिबी निवारण सम्बन्धी मापदण्डको निर्धारण, रेखांकन ९:बउउप्लन० तथा पहिचान गर्ने,
- गरिबीको स्थिती र अवस्था बारे अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने,
- गरिबी निवारणका लक्षित कार्यक्रम संचालन र समन्वय गर्ने,
- गरिबी निवारणसंग सम्बन्धित राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासित सम्पर्क एवं समन्वय गर्ने,
- तोकिएका अन्य कार्य ।

#### ३. अनुगमन, मूल्यांकन तथा अनुसन्धान शाखा

- सहकारी संघ संस्थाको अनुगमन र नियमन,
- सहकारी सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान,
- सहकारीको राष्ट्रिय तथ्यांक व्यवस्थापन,
- तोकिएका अन्य कार्य ।
- सहकारी एवं गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रम/आयोजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन ।

#### (च) सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

सि.नं.	कामको विवरण	काम सम्पन्न गर्ने अवधि	सम्पर्क अधिकारी/महाशाखा प्रमुख/शाखा प्रमुख	लाग्ने दस्तुर
1=	मन्त्रालयसित सम्बन्धित सूचनाहरू उपलब्ध गराउने	१५ दिन भित्र	सूचना अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> <li>● सामान्य आकारको कागजमा सूचनाको लागि प्रतिपृष्ठ रु. ५१-</li> <li>● ठूलो आकारको कागजमा सूचनाको लागि प्रतिपृष्ठ रु. १०१-</li> <li>● प्रति डिस्कट, सिडि रु. ५०१-</li> </ul>

2=	सम्पादित कार्यको भुक्तानी	१५ दिन भित्र	लेखा प्रमुख	नलाग्ने
3=	धरौटी फिर्ता	१५ दिन भित्र	लेखा प्रमुख	नलाग्ने
4=	भन्सार छुट सुविधा	७ दिन	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख	नलाग्ने

(छ) निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी  
शाखा, महाशाखा र सचिव स्तर  
(ज) निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

सि.नं.	कामको विवरण	सम्पर्क अधिकारी/महाशाखा प्रमुख/शाखा प्रमुख	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१.	मन्त्रालयसित सम्बन्धित सूचनाहरु उपलब्ध गराउने	सूचना अधिकारी	सचिव
२.	सम्पादित कार्यको भुक्तानी	लेखा प्रमुख	सचिव
३.	धरौटी फिर्ता	लेखा प्रमुख	सचिव
४.	भन्सार छुट सुविधा	सहकारी प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख	सचिव

(झ) सम्पादन गरेको कामको विवरण

## १. अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवस कार्यक्रम

नेपाल सरकार सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, गरिबी निवारण कोष र संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रम (UNDP) को संयुक्त आयोजनामा मिति २०७१ आश्विन ३१ गते (तदनुसार २०१४ अक्टोबर १७) का दिन **अन्तर्राष्ट्रिय गरिबी निवारण दिवस**, नेपालमा पहिलो पटक विविध कार्यक्रमको आयोजना गरी सम्पन्न गरिएको छ । यसै सन्दर्भमा, सम्माननीय प्रधानमन्त्री एवं सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री श्री सुशील कोइरालाको प्रमुख आतिथ्य तथा सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयका सचिव श्री श्रीधर गौतमको अध्यक्षतामा Tackling Poverty : Road to Prosperity विषयमा गोष्ठीको आयोजना गरिएको थियो ।

उक्त गोष्ठीमा मन्त्रव्य दिनुहुँदै सम्माननीय प्रधानमन्त्रीबाट २००७ साल पछि विकास निर्माणमा खर्च गर्नुपर्ने समय संघर्षमा विताउनु परेकोले उर्जा, कृषि, पर्यटन र जडीबुटीका क्षेत्रमा अपार संभावना हुँदाहुँदै पनि मुकुक पछाडि पर्नु परेको कुरा उल्लेख गर्दै मुलुकमा शान्ति र स्थिरता आएपछि विकासको गतिले तीब्रता लिने कुरा बताउनु भयो । प्रधानमन्त्री सुशील कोइरालाले मुलुकमा शान्ति र स्थायित्व नहुँदा प्राकृतिक हिसाबले धनी मुलुक पनि गरिब बन्नु परेको बताउनु हुँदै तोकिएको समयमा संविधान निर्माण गर्न सरकार लागी परेको र यसका लागि राजनीतिक दलहरु इमान्दारिताका साथ लागेको भन्दै संविधान निर्माणपछि मुलुकले शान्ति र स्थिरता पाउने बताउनुभयो ।

उक्त गोष्ठीमा मुख्य सचिव लीलामणि पौडेलले गरिबी निवारण कार्यक्रमलाई लक्षित वर्गमा जति सुधार हुनुपर्ने हो त्यस ढंगले काम गर्न नसकेको भन्दै सरकारी निकायहरुबीच समन्वय गर्दै यस कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्ने बताउनुभयो । हामी गरिब भयौं भन्दा पनि हामीसँग भएका प्राकृतिक सम्पदाको अधिकतम लाभ लिनेतर्फ सोचाई र कार्यक्रम बनाउनु जरुरी रहेको



उहाँको भनाई थियो । पौडेलले विप्रेषण अर्थतन्त्रको दिगो आधार नभएकोले यसको विकल्पतर्फ बेलैमा सोच्नुपर्ने भन्दै रोजगारी सृजना गर्ने खालका लगानीलाई प्रोत्साहन गर्न जरुरी रहेको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्व उपाध्यक्ष डा. जगदीश चन्द्र पोखरेल र डा. वीना प्रधानले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । पोखरेलले शिक्षा, स्वास्थ्य र पोषणका क्षेत्रमा भएको सुधारका कारण गरिबी न्युनीकरणको सुचकमा पनि सुधार आएको तथ्य प्रस्तुत गर्दै यसलाई अझ ठोस र दिगो रूपमा अगाडि बढाउनु जरुरी रहेको बताउनुभयो । त्यसैगरी डा. प्रधानले महिला सशक्तिकरण र नेतृत्व विकासले समाज विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने भन्दै महिलाले घरमा गर्ने कामको पनि आर्थिक रूपमा लेखाजोखा हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

## २. सार्क विकास लक्ष्य (SDGs) २००५-२०१२ सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

दक्षिण एसियाली राष्ट्रहरूको क्षेत्रीय सहयोग संगठन (सार्क) का सदस्य राष्ट्रहरूको गरिबी निवारण सम्बन्धी तेस्रो मन्त्रीस्तरीय र पाँचौँ सचिवस्तरीय बैठक २०६९ साल चैत्र २२-२३ (तदनुसार ५-६ अप्रिल, २०१३) मा काठमाण्डौँमा सम्पन्न भएको बैठकको निर्णयहरू मध्ये सदस्य राष्ट्रहरूले आफ्नो मूलुकको सार्क विकास लक्ष्य (२००५-२०१२) को Progress Report सार्क सचिवालयमा पेश गर्नुपर्ने उल्लेख भएअनुसार सार्क विकास लक्ष्यको मस्यौदा राष्ट्रिय प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिई सार्क सचिवालयमा पठाउने प्रयोजनार्थ विभिन्न मन्त्रालय तथा सरोकारवाला निकायहरूसंगको सहभागितामा मिति २०७१।०६।१० गतेका दिन मन्त्रालयका सचिव श्रीधर गौतमको अध्यक्षतामा एक अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । सो अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा सूचना तथा संचार मन्त्रालय, उर्जा, महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण, श्रम तथा रोजगार, कानून, न्याय, संविधान सभा तथा संसदीय मामिला, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास, सहरी विकास मन्त्रालय लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

## ३. राष्ट्रिय गरिबी निवारण नीति तर्जुमा सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय अन्तरक्रिया

### कार्यक्रम

(क) सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, एक्सन एड अन्तर्राष्ट्रिय नेपाल र होमनेट नेपालको त्रिपक्षीय समझदारी-पत्रमा हस्ताक्षर भई राष्ट्रिय गरिबी निवारण नीति तर्जुमाको कार्यलाई अघि बढाईएको छ । सोही क्रममा मन्त्रालयले अन्तर मन्त्रालय/निकायगत सम्पर्क पदाधिकारीहरू वीच छलफल तथा अन्तर्क्रिया गरी राय/सुझाव लिने उद्देश्यले मिति २०७१।५।२५ गतेका दिन मन्त्रालयका सह-सचिव एवं निर्देशक समितिका संयोजक श्री सुरेश प्रधानको संयोजकत्वमा अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो । उक्त अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा अर्थ, सूचना तथा संचार, उर्जा, महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण, श्रम तथा रोजगार, कानून, न्याय, संविधानसभा तथा संसदीय मामिला, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

(ख) राष्ट्रिय शहरी तथा ग्रामीण गरिबी निवारण नीतिको मस्यौदा तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयले एक्सनएड अन्तर्राष्ट्रिय नेपाल र होमनेट नेपालसंगको साझेदारीमा मिति २०७१ साल असोज ३ गते विशिष्ट तहका नीति निर्माता, विषय विज्ञ र नेपाल सरकारका बरिष्ठ पदाधिकारीहरूसंग अन्तर्क्रिया गरी गोष्ठी सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रमको शुरुवातमा मन्त्रालयका उप-सचिव श्री बिजुकुमार श्रेष्ठले स्वागत मन्तव्य प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने सह-सचिव श्री सुरेश प्रधानले अन्तर्क्रिया गोष्ठीको उद्देश्य र नीतिको मस्यौदा तर्जुमाका लागि मन्त्रालयले अघि सारेको कार्ययोजना माथि प्रकास पार्नुभएको थियो ।

सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयका सचिव श्री श्रीधर गौतमको अध्यक्षतामा बसेको उक्त अन्तर्क्रिया गोष्ठीमा राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्व उपाध्यक्ष त्रय प्रा. डा. जगदीश चन्द्र पोखरेल र प्रा. डा. पिताम्बर शर्मा, डा. रविन्द्रकुमार शाक्य, माननीय सदस्य प्रा. डा. गोविन्द नेपाल, पूर्व सदस्यहरु, नेपाल सरकारका बरिष्ठ कर्मचारीहरु र विषयगत विज्ञहरु समेतको सहभागिता रहेको थियो ।

प्रस्तावित राष्ट्रिय शहरी तथा ग्रामीण गरिबी निवारण नीति तर्जुमाको लागि विषयगत सुझावहरु संकलन गर्ने, नीतिले समेटनुपर्ने मूलभुत विषयहरु एकीन गर्ने, नेपालको सन्दर्भमा गरिबीको बुझाई बारे समीक्षा गर्ने उद्देश्यले आयोजित उक्त अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय सदस्य डा. गोविन्द नेपालले नेपाल सरकारको अवधारणा विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने राष्ट्रिय श्रम प्रतिष्ठानका अध्यक्ष डा. शिव शर्माले श्रमिक गरीबको दृष्टिकोणमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । सो अन्तर्क्रिया कार्यक्रमलाई पूर्व उपाध्यक्ष द्वय प्रा. डा. जगदीश चन्द्र पोखरेल र प्रा. डा. पिताम्बर शर्माले संयोजन गर्नुभएको थियो ।

(ग) राष्ट्रिय शहरी तथा ग्रामीण गरिबी निवारण नीतिको मस्यौदा तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, एक्सनएड अन्तर्राष्ट्रिय नेपाल र होमनेट नेपालसंगको साझेदारीमा मिति २०७१ साल असोज २९ गते सरोकारवालाहरुसंगको सहभागितामा मध्यमाञ्चल क्षेत्रीय गोष्ठी राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय सदस्य बिमला राई पौड्यालको प्रमुख आतिथ्य तथा सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयका सचिव श्री श्रीधर गौतमको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको थियो ।

उक्त गोष्ठीमा 'महिला र गरिबी,' 'भूमि र गरिबी' 'युवा र गरिबी,' र 'बहिष्करण र गरिबी' गरी ४ वटा कार्यपत्र उपर सम्बन्धित सरकारी निकाय, अभियानकर्ता, सरोकारवाला संस्थाहरु तथा गरिबीको पक्षमा वकलात गर्ने अधिकारकर्मीहरु सहित करिब ५८ जना अन्य सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहभागिता रहेको थियो ।

## ४. वार्षिक समिक्षा बैठक सम्पन्न

मिति २०७१ भाद्र १३ गते सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयका सचिव श्री श्रीधर गौतमको अध्यक्षतामा र राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय सदस्य डा. श्री भारतेन्दु मिश्रको समुपस्थितिमा मन्त्रालयस्तरीय समस्या समाधान समितिको बैठक बसी मन्त्रालय तथा मन्त्रालय संबद्ध निकायहरुका विभिन्न समस्याहरु र समाधानहरुका बारेमा निर्णयहरु गरेको थियो । बैठकले सहकारी बहुउद्देश्यीय बजारीकरण भवनको लागि मलपोखरीको करीब १५० रोपनी जमीन उपलब्ध गराउन सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्ने, गरिबी निवारण सम्बन्धित गरिबी निवारण कोष तथा साना व्यवसायी तथा युवा स्वरोजगार कोष र राष्ट्रिय योजना आयोगमा रहेको गरिबी निवारण महाशाखा यस मन्त्रालयमा गाभिनु पर्ने एवं डिभिजन सहकारी कार्यालयहरु २० जिल्लामा स्थापना गर्ने O & M कार्य अघि बढाउनुपर्ने निर्णय सहित NDAC मा प्रस्तुत गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

## विविध जानकारी

- नेपाल सरकार (मं.प.) को २०७१/१४/२९ को निर्णयानुसार राष्ट्रिय सहकारी बिकास बोर्डको सदस्य सचिव पदमा श्री प्रसन्न कुमार कोईरालालाई सहकारी विकास बोर्ड ऐन, २०४९ को दफा १५ अनुसार नियुक्त गरिएको छ ।

(ज) सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

प्रमुख

नाम: श्री श्रीधर गौतम

पद: सचिव

सम्पर्क नं ४२११८६०

मोबाइल नं ९८५१०९५२००

इमेल: shreedhar.gautam@mocpa.gov.np

सूचना अधिकारीको नाम: श्री सानुकाजी देशार

पद: उप-सचिव

सम्पर्क नं. ४२११७९०

मोबाइल नं. ९८४१४५८६०३

इमेल:

(ट) ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूची

१= सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयसंग सम्बन्धित नीतिहरू निम्नानुसार रहेका र तिनीहरू मध्ये केहि तयार भैसकेका र केहि परिमार्जनको अवस्थामा समेत रहेका छन् :

(क) सहकारी ऐन , २०४८

(ख) सहकारी नियमावली, २०४९

(ग) गरिबी निवारण कोष सम्बन्धी नियमावली

(घ) राष्ट्रिय सहकारी नीति २०६९

उपरोक्त नीति कार्यान्वयनका रणनीतिहरू निर्माण तथा परिमार्जनका क्रममा रहेका छन् ।

२= सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको कार्यक्रम आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरे अनुरूप वार्षिक रुपमा तर्जुमा गरी स्विकृत भए बमोजिम हुनेछ ।

(ठ) आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण विवरण संलग्न छ ।

(ड) अधिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण

आ. व. २०७०/०७१ मा मन्त्रालयबाट सम्पादन गरेका प्रमुख कार्यहरूको सारांश निम्नानुसार छन्

:

- ❖ पश्चिम उच्च पहाडी गरिबी निवारण आयोजना( बझाङ्ग,बाजुरा, दैलेख,जाजरकोट,रुकुम,रोल्पा,कालिकोटगरि ८ जिल्लामा संचालन)
- ❖ गरिब घरपरिवार पहिचान तथा परिचयपत्र व्यवस्थापन र वितरण बोर्ड ( २५ जिल्लामा गरिब घरपरिवार कार्य सम्पन्न)
- ❖ सहकारी क्षेत्र सुदृढीकरण कार्यक्रम

(ढ ) सार्वजनिक निकायको वेभसाईट भए सोको विवरण

[www.mocpa.gov.np](http://www.mocpa.gov.np)

(ण ) सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सोको विवरण

वार्षिक प्रतिवेदन, बुलेटिन, अन्य प्रकासनहरू

( त ) तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण  
नभएको